ÎNTRE PREDICATIVUL SUPLIMENTAR ŞI CIRCUMSTANŢIALUL OPOZIŢIONAL. OBSERVAŢII ASUPRA LOCUŢIUNII PREPOZIŢIONALE *PE POST DE*

ADRIAN CHIRCU
Universitatea „Babeş-Bolyai”, Cluj-Napoca

„… fenomenul cel mai curent este întrebuinţarea unei prepoziţii în locul alteia, şi aceasta […] *fie supt influenţa unor modele străine, fie datorită modificării (în mintea subiectului vorbitor) a raportului dintre noţiunile respective.*”
(Iorgu Iordan 1943: 380)

0. În rândurile de faţă, vom analiza în detaliu comportamentul sintactic al unei unităţi frazeologice constituite, probabil, în urma calchierii parţiale a unei sintagme provenite din limba franceză (***au poste de***) sau din limba rusă[1] care, de ceva vreme, cunoaşte, în limba română, o largă întrebuinţare, însă a cărei prezenţă nu a fost aproape deloc semnalată în paginile lucrărilor lexicografice ori ale studiilor de gramatică.

1. După cum bine se ştie, în limba română, există mai multe „posturi”, având origini şi sensuri diferite. Acestea sunt inventariate în dicţionarele limbii române, iar pentru descrierea lor am făcut apel la informaţia prezentă în cel mai amplu dicţionar al limbii române, DLR (1980: 1109-1111).

1.1. Cel mai vechi dintre acestea este *post*[3] (< sl. *postu*) care are înţelesurile de ‘interdicţie de a mânca unele alimente (de obicei de origine animală) impusă credincioşilor de către biserică (sau pe care credincioşii şi-o impun singuri), în anumite zile sau perioade ale anului’ şi ‘perioadă de timp care precedă anumite sărbători religioase şi în care biserica prescrie postul’.

1.2. *Post*[1] (< lat. *post*, fr. *post*-) este un prefixoid cu sensul ‘după’ şi apare, cum este firesc, în structura unor compuse împrumutate sau create ulterior pe tărâm românesc (*postpune*, *postverbal*, *postşcolar*, *posteminescian* etc.).

1.3. Cuvântul care ne interesează în mod special este *post*[2] (< fr. *poste*, germ. *Posten*) şi are sensurile ‘1. loc de muncă într-o anumită ierarhie administrativă; 2. loc în care se găseşte un planton, o santinelă, unitate de miliţieni; 3. instalaţie fixă sau mobilă care cuprinde aparatele necesare pentru efectuarea unei operaţii tehnice; 4. Categorie în care sunt introduse, într-o evidenţă contabilă, sume de bani, material etc.’

1.4. Informaţii sumare despre unitatea frazeologică care constituie subiectul de discuţie al prezentului studiu (***pe post de***) se regăsesc la primul sens al acestui din urmă cuvânt, şi anume atunci când este discutată expresia familiară ***a fi pe post de***…, explicată (în DLR) în

[1] A se vedea explicaţia pe care o dă August Scriban în *Dicţionaru limbii româneşti* (1939: 1023): „fr. *poste*, d. it. *posto*, care vine d. lat. *positus*, *postus*, pus; d. fr. vine germ. *Posten* şi rus. *post*, de unde vine rom. *post* ‘funcţiune’. ”

BDD-V886 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:37:12 UTC)

modul următor: a exercita în mod temporar (în locul altuia) rolul de… *Astăzi sunt **pe post de** bucătăreasă*. Această definiţie va fi preluată şi în MDA (‘a executa în mod temporar în locul altuia rolul de’).

1.4.1. Cu acest sens (‘în loc de’), unitatea lexicală nu este întâlnită în limba franceză (în franceză, cuvântul a fost împrumutat din italiană (< it. *posto*), în jurul anului 1636), ceea ce sugerează faptul că sensul a fost dezvoltat independent în limba română, însă nu putem şti cu precizie când, căci ne lipsesc atestările.

De altfel, sintaxa limbii franceze nu permite surprinderea cu exactitate a nuanţelor echivalente din limba română în cazul grupării în discuţie:

(1) *Un Grec nommé **au poste d**’ambassadeur de l’UE à Genève.* (www.bruxelles2.eu, 28 nov. 2011)

1.4.2. Credem că noul înţeles a fost dobândit după aşezarea cuvântului în limba română, mai precis în secolul al XX-lea, în urma unei analogii cu *în calitate de* şi *ca*. Prin urmare, originile lui *pe post de* calitativ trebuie căutate în întrebuinţarea opoziţională a acestei grupări.

Se pare că, în limba română actuală, sintagma *pe post de* s-a detaşat de verbul *a fi* şi este întrebuinţată şi pe lângă alte verbe, fiind echivalentă fie cu prepoziţiile calităţii (*în calitate de*, *ca*, *drept*, *în chip de*), care apar pe lângă un element predicativ suplimentar (EPS sau PS) sau pe lângă un complement al obiectului (CPO), fie cu locuţiunile prepoziţionale opoziţionale *în loc de* şi *în locul*.

Dacă, în secolele trecute, sintagma în discuţie se situa sub semnul familiarităţii, în limba contemporană, apare sporadic şi în limbajele specializate (în limbajul administrativ, în limbajul publicistic sau în diverse alte jargoane).

1.5. Analiza atentă a întrebuinţării în diferite contexte a acestei unităţi frazeologice ne-a ajutat să identificăm în varii contexte două tipuri de structuri, şi anume una fără morfemul determinării ori fără alţi determinanţi din sfera adjectivalului (2-3), iar alta cu morfem (definit sau indefinit) şi/sau determinant adjectival (4-7):

(2) *Ovidiu Golea a fost angajat **pe post de** jurist la Complexul Rovinari acum o lună de zile.* (www.gorjexclusiv.ro, 4 nov. 2011)

(3) *Băiatul era angajat **pe post de** agent comercial*. (www.adevarul.ro, 4 nov. 2011)

(4) *Dacă eşti angajat **pe un post de** director şi eşti numit **pe postul de** administrator, contractul de muncă se suspendă pentru **postul de** director*. (www.avocatnet.ro, 23 nov. 2011)

(5) *Prin facilităţile oferite angajatorului, poate aş fi avut şi eu vreo şansă să ocup **vreun post de** băgător de seamă*. (www.handicap3x.forum.ro, 20 nov. 2011)

(6) *Ministerul Agriculturii a numit **pe un post de** director la Călăraşi o persoană decedată*. (www.realitatea.net, 13 nov. 2011)

(7) *Am făcut o cerere prin care am solicitat să fiu transferat în interiorul primăriei **pe acel post de** asistent medical, întrucât meseria mea de bază este aceasta*. (www.avocatnet.ro, 26 nov. 2011)

1.5.1. Din exemplele anterioare, reiese că între cele două structuri cu ***post*** trebuie făcută o distincţie: structura fără determinant rămâne în sfera prepoziţionalului, iar cea cu determinant sau cu determinanţi în sfera substantivalului.

BDD-V886 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:37:12 UTC)

1.5.1.1. După cum se ştie, contextualizarea rămâne, în definitiv, unul dintre criteriile pertinente ce contribuie la încadrarea unei sintagme în sfera locuţiunilor sau a elementului central din structura lor în clasa substantivului. A se compara, de pildă:

(8) *A mers, până la urmă, **pe post de** director la firma tatălui său.*
(9) *A mers, până la urmă, **pe postul de** director la firma tatălui său.*
(10) *A mers, până la urmă, **pe acel post de** director la firma tatălui său.*
(11) *A mers, până la urmă, **pe mult invidiatul post de** director la firma tatălui său.*
(12) *A mers, până la urmă, **pe postul său de director** la firma tatălui.*
(13) *N-a mai mers, până la urmă, **pe niciun post de director** la firma tatălui său.*

1.5.1.2. În favoarea opţiunii noastre pentru această valoare, se poate face o trimitere la altă grupare (***în calitate de***) care permite o interpretare asemănătoare:

(14) *S-a întors **pe postul lui** de director la o bancă comercială.*
(15) *S-a întors **în calitate de** director la o bancă comercială.*
(16) *S-a întors **în vechea lui calitate de** director la o bancă comercială.*

Se observă că determinarea nu schimbă doar statutul grupării, ci are şi implicaţii de ordin semantic, scoţându-se în evidenţă nu faptul că *este director*, ci că *este pe un post de director* sau că *are calitatea de director*.

1.6. Deosebit de utile pentru demersul nostru sunt şi propunerile de dezambiguizare a sintagmelor cu prepoziţii ale calităţii formulate de Gabriela Pană Dindelegan (2007b: 541), care susţine că

> „complementele cerute de aceste prepoziţii se realizează prin nominale «nondeictice», deci nominale neacceptând determinanţii demonstrativi” şi că „complementele predicative nu admit realizări tipic referenţiale, şi anume: nu admit nume propriu şi pronume personal”:

(17) *Până când se vor rezolva lucrurile, tânărul s-a dus acolo **pe post de** vânzător.*
(18) **Până când se vor rezolva lucrurile, tânărul s-a dus acolo **pe post de** acest vânzător.*
(19) ** Până când se vor rezolva lucrurile, tânărul s-a dus acolo **pe post de** vânzătorul acesta.*
(20) *L-au trimis, până la urmă, **pe post de** consilier.*
(21) **L-au trimis, până la urmă, **pe post de** Mihai.*
(22) **L-au trimis, până la urmă, **pe post de** tine (noi, voi, ei etc.).*

1.7. Prin urmare, includerea grupării ***pe post de*** în sfera prepoziţiilor calităţii este justificată, deoarece are acelaşi comportament sintactic cu al celorlalte prepoziţii calitative.

1.7.1. În sprijinul observaţiilor noastre, vin şi următoarele exemple, în care se observă clar sinonimia cu prepoziţiile calităţii (sau posibilitatea de a insera în enunţ o astfel de prepoziţie), fapt care ne îndreptăţeşte, o dată în plus, să încadrăm gruparea ***pe post de*** în clasa aşa-numitelor prepoziţii ale calităţii. De altfel, cheia de interpretare se găseşte atât în titlul articolelor din care au fost excerptate, cât şi în textul acestora:

BDD-V886 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:37:12 UTC)

(23) *Rezultă de aici, conform Oanei Stancu, faptul că B. a primit casa **pe post de** cadou sau* [pe post de] *„de şpagă."* (www.cotidianul.ro, 30 nov. 2011) – Titlul – *B. a primit **în** dar casa de la marginea Bucureştiului*

(24) *O fată de 23 de ani a fost vândută de părinţi **drept** sclavă domestică…* (www.crimetime.ro, 30 nov. 2011) – Titlul – *O fată vândută de părinţi **pe post de** sclavă domestică*

(25) *Agenţia Naţională de Integritate îl acuză pe Dumitru Timişag, primarul comunei Unţeni, de încălcarea legislaţiei privind conflictul de interese pentru că şi-a angajat soţia **pe post de consilier** personal.* (www.evenimentul.ro, 4 nov. 2011) – Titlul – *Primarul din Unţeni şi-a angajat soţia consilier*

1.8. După cum s-a afirmat deseori, prepoziţia calităţii „nu reprezintă altceva decât o marcă lexicală suplimentară pentru predicaţie şi, ca orice marcă dublă, poate lipsi." (Pană Dindelegan 2007a: 221).

1.8.1. Autorii GBLR (2010: 519) susţin că aceste prepoziţii sunt

> „caracterizate prin faptul că termenul subordonat (complementul) are natură semantic predicativă (are sens de tip proprietate), iar nu entitate. Specificul semantic al acestor construcţii face ca nominalul-complement al prepoziţiei să fie nedeterminat. […] Prepoziţiile calităţii nu există în structura de bază din care provine PS, apariţia lor în structura reorganizată subliniind citirea *proprietate* şi deci natura predicativă a PS."

1.8.2. Aceste prepoziţii cu caracter special nu impun caz substantivului pe care îl însoţesc. Prin urmare, au regim cazual şi ordin cazual anulate (a se vedea în terminologia clujeană această distincţie) şi nici nu mai au rol de relatem în sintagmă, relaţia între determinat şi determinat stabilindu-se peste prepoziţia calităţii. Spre deosebire de celelalte relateme, prepoziţiile calităţii nu au sens relaţional, ci doar sens noţional[1], nerealizându-se gramaticalizarea completă.

Tesnière (1959: 55) precizează că „au cours du développement historique des langues, les mots pleins ont tendance à se vider de leur contenu sémantique pour devenir des outils grammaticaux que sont les mots vides", însă recunoaşte că „il est très difficile de vider complétement de sa valeur sémantique un mot plein et d'arriver à le concevoir comme un mot vraiment vide."

G. G. Neamţu (2007: 346) consideră că „aceste cuvinte (**ca**, **de, drept**), când au SENS CALITATIV, fiind echivalente cu **în calitate de**, nu sunt considerate prepoziţii cu acuzativul, ci adverbe şi ca atare nu impun caz substantivelor (pronumelor) în faţa cărora stau". Observaţia acestuia este oarecum justificată, ţinând cont de faptul că, de-a lungul veacurilor, **ca**, **de** sau **drept** au fost folosite şi ca adverbe.

Problema care apare însă, în considerarea acestora ca adverbe, este aceea a locuţiunilor prepoziţionale ale calităţii (***în chip de***, ***în semn de***, ***în nume de***, ***în calitate de***, ***pe post de***) care au acelaşi comportament sintactic cu al lui ***ca***, ***de***, ***drept***.

1.8.3. Locuţiunile prepoziţionale calitative au structură asemănătoare (Prepoziţie 1 + Substantiv + Prepoziţie 2) şi confirmă faptul că trebuie încadrate în sfera prepoziţionalului, căci

[1] Pentru mai multe detalii privitoare la distincţia *sens noţional vs sens relaţional*, vezi Draşoveanu (1997: 21-34).

BDD-V886 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:37:12 UTC)

„locuţiunile prepoziţionale cu acuzativul […] se termină obligatoriu într-una din prepoziţiile *de, cu, la*. Gradul lor de «sudură» interioară scade progresiv de la cele cu *de* spre cele cu *la*. În componenţa lor, în afară de prepoziţia din finală, mai intră un ADVERB […], însoţit sau nu de o prepoziţie, şi un SUBSTANTIV, obligatoriu nearticulat, în general cu prepoziţie." (Neamţu 2007: 156).

1.9. În GALR (2008: 609-610), regăsim aceeaşi definire a locuţiunilor prepoziţionale care sunt descrise ca nişte

„structuri formate din una sau din două prepoziţii şi un cuvânt din altă clasă lexicală, pe care îl precedă, căruia îi urmează sau pe care îl încadrează […] Cele mai multe astfel de combinaţii conţin una dintre prepoziţiile *cu, de, la, în*."

1.9.1. Mai degrabă, nu avem de-a face nici cu adverb, nici cu prepoziţie[1], ci cu o *interpoziţie*, o intercalare a „prepoziţiei calităţii" în cadrul unor structuri ternare, fără consecinţe în plan sintactic (impunere de caz, de ordin cazual sau valoare de relatem). În consecinţă, în această situaţie, nu se poate discuta despre un rol gramatical al *interpoziţiei*.

Termenul propus de noi s-ar alătura astfel altora întrebuinţaţi în literatura de specialitate: *interfix*, *interpropoziţional*, *intercalare*, *interdependenţă*, *interferenţă*. Apropiat de accepţiunea dată de noi interpoziţiei ar fi *interfixul*, care, după cum se ştie „nu intră nici în temă, nici în sufix, cum ar fi elementul *-ur-* din *colţ-ur-os* sau *-ul din om-ul-eţ*" (DSL 2001: 270).

Astfel, definirea acestui tip de prepoziţii (prepoziţii ale calităţii) apare justificată mai ales în plan semantic şi, parţial, la nivel sintactic, deoarece, prin definiţie, „prepoziţia este centru, impunându-i anumite restricţii gramaticale [Ts-ului], între care restricţia de caz" (GALR 2008: 607).

1.10. În general, locuţiunea calitativă ***pe post de*** este întrebuinţată pe lângă un EPS (PS), pe care îl însoţeşte şi căruia îi atribuie o încărcătură semantică deosebită. Se constată că, aşa cum ***în calitate de*** se găseşte în vecinătatea unui EPS, tot aşa se află şi ***pe post de***. Şi această locuţiune prepoziţională cere EPS-uri, „ceea ce, din punct de vedere semantic, înseamnă nominale cu trăsătura [+ Proprietate]" (Pană Dindelegan 2009: 210).

Acest aspect poate fi urmărit în exemplele de mai jos:

(26) *S-a angajat, în urma concursului, director.*
(27) *S-a angajat, în urma concursului,* ***pe post de*** *director.*
(28) *S-a angajat, în urma concursului,* ***ca*** *director.*
(29) *S-a angajat, în urma concursului,* ***în calitate de*** *director.*

1.10.1. Se poate observa că sunt unele situaţii în care ***pe post de*** nu poate lipsi din context. Este vorba despre enunţuri în care prepoziţia calităţii nu apare „în vecinătatea unui

[1] În gramatica românească, există şi perechea *antepoziţie* (antepus) – *postpoziţie* (postpus), ultimul termen fiind propus de Draşoveanu (1997: 55), care susţine că, în cazul unor sintagme de tipul adverb + de + adjectiv (*destul de atentă*), „legătura […] este de la stânga la dreapta, atât la nivelul expresiei, cât şi al conţinutului."

BDD-V886 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:37:12 UTC)

verb copulativ sau atributiv […] ” şi „funcţionează ca unic semn lexical al citirii «predicative», suprimarea ei antrenând pierderea informaţiei predicative.” (Pană Dindelegan 2007a: 221):

(30) ***Pe post de** ambasador, să ştii că şi-a făcut foarte bine treaba.*
(31) **Ambasador, şi-a făcut foarte bine treaba.*
(32) *Să ştii că şi-a făcut foarte bine treaba **pe post de** ambasador.*
(33) **Să ştii că şi-a făcut foarte bine treaba ambasador.*

1.10.2. Singura obiecţie care li se poate aduce acestor prepoziţii ale calităţii este aceea că, în enunţuri interogative sau interogative indirecte, pot apărea însoţite de determinanţi interogativi sau relativi, care ar putea anula statutul prepoziţional şi le-ar plasa în sfera substantivalului:

(34) *– **Pe** ce **post** s-a angajat ?* [R: *– S-a angajat **pe post de** secretară*.]
(35) *– Spune-mi drept **în ce chip** a venit !* [R: *– A venit **în chip de** pasăre*.]
(36) *– **În** ce **calitate** a luat el cuvântul ?* [R: *– **În calitate de** preşedinte*.]

Pot fi reperate şi enunţuri în care ***pe post de** + substantiv* depinde de un substantiv de provenienţă verbală (termen regent nominalizat), putând discuta atât despre un atribut substantival nominatival (N), cât şi despre un atribut substantival prepoziţional (Ac), în măsura în care se acceptă impunerea de caz (rol sintactic).

În astfel de situaţii, nu mai poate fi susţinută valoarea de element predicativ suplimentar a sintagmei cu ***pe post de***. Ne aflăm clar în prezenţa „unui atribut derivat dintr-o structură cu EPS” (Chircu 2010: 23), fiindcă realizarea atributului „depinde de clasa morfologică a centrului (substantiv, pronume sau numeral), iar, în cazul substantivului, de tipul semantico-gramatical al substantivului-centru” (GALR 2008: 627):

(37) *Venirea lui **pe post de** director la noi a fost salutată de întregul colectiv*. (N)
(38) **Venirea lui director la noi a fost salutată de întregul colectiv.*

Astfel, neconsiderarea acestor sintagme în continuare ca EPS-uri ni se pare îndreptăţită, fiindcă schimbarea valorii gramaticale a regentului (din verb în substantiv) antrenează modificări şi la nivel sintactic.

1.11. Observaţiile anterioare sunt valabile şi pentru o altă parte de propoziţie, şi anume complementul obiectului (CPO). Şi acesta se poate construi cu ajutorul grupării ***pe post de*.** Toate argumentele invocate pentru PS îşi găsesc aplicare şi în cazul CPO, aspect susţinut şi de exemplele de mai jos. Spre deosebire de PS (EPS), „proprietatea CPO se referă la OD / OI, şi nu la subiect” (Pană Dindelegan 2007c: 42):

(39) *L-au angajat **pe post de** director de mai bine de o lună*.
(40) *L-au uns **pe post de** episcop în urmă cu trei ani*.
(41) *Nu ştiu ce au cu mine, dar mă ţin **pe post de** umplutură*.

1.12. Trebuie semnalată aici şi situaţia în care avem un atribut substantival acuzatival (sau prepoziţional), obţinut dintr-o structură primară cu CPO, ca urmare a schimbării valorii morfologice a regentului:

BDD-V886 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:37:12 UTC)

(42) *Pe 30 iunie, Comitetul director al SAJ* […] *decidea angajarea lui Braun* ***pe post de*** *referent resurse umane*. (www.ebihoreanul.ro, 20 noiembrie 2011)
(43) *Numirea lui* ***pe post de*** *director punea legalitatea concursului sub semnul întrebării.*

2. A doua valoare a lui ***pe post de*** este cea de locuţiune prepoziţională opoziţională, echivalentă cu ***în loc de*** (***în locul***) şi este bine reprezentată în limba română actuală, cu menţiunea că nu există un echivalent la nivel interpropoziţional (*****pe post să***) al locuţiunii conjuncţionale ***în loc să***.

2.1. Opoziţionalul (COP) introdus prin ***pe post de*** se află în cazul Ac şi nu permite, precum *în loc de*, o transformare în locuţiune prepoziţională cu G (a se compara *pe postul şefului* / *în locul şefului*). Orice încercare de transformare anulează statutul de locuţiune prepoziţională al unităţii ***pe post de*** şi îi conferă substantivului ***post*** o valoare nominală.

2.2. Cu această a doua întrebuinţare (opoziţională), este descrisă locuţiunea şi în paginile dicţionarelor româneşti amintite mai sus. Nu putem repera întotdeauna valoarea sa în enunţ, deoarece există şi contexte în care cele trei valori (predicativă suplimentară, completivă obiectuală şi opoziţională) se suprapun, interpretarea rămânând la latitudinea vorbitorului sau a celui care descifrează semnificaţia enunţului.

2.3. Totuşi, putem avea ca punct de reper faptul că complementul opoziţional este pus tot timpul în legătură cu o parte de vorbire cu care se află în opoziţie şi este reperabil în structuri ternare. Acesta „este un component al enunţului care indică ceea ce este contrar (sau prezentat ca fiind contrar) celor exprimate de al component” (GALR 2008: 609).

(44) *Nemaiavând nicio soluţie, s-a gândit să folosească foarfeca* ***pe post de cuţit.***
(45) *Nemaiavând chef să aştepte camionul, a întrebuinţat maşina personală* ***pe post de dubă***.
(46) *Pot folosi aracet* ***pe post de grund*** *pentru lemn* ? (forum.softpedia.com, 30 nov. 2011)

2.4. În paginile GBLR (2010: 584), se precizează că opoziţionalul „se realizează, tipic, în structuri ternare, adică este dependent sintactic de un regent verbal, dar implică şi prezenţa altui constituent, prin raportare la care se stabileşte opoziţia (*Mănâncă* <u>*orez*</u> ***în loc de pâine***).”

Se observă că circumstanţialul opoziţional este „solidar sintactic (coocurent) cu termenul faţă de care exprimă opoziţia, acesta nefiind suprimabil, în structurile tipice, în prezenţa circumstanţialului […], circumstanţialul, în schimb, este facultativ, suprimabil.” (GALR 2008: 609).

(47) **Nemaiavând nicio soluţie, s-a gândit să folosească* ***pe post de*** *cuţit*.
(48) *Nemaiavând nicio soluţie, s-a gândit să folosească foarfeca*.

2.5. Opoziţionalul introdus prin ***pe post de*** se află în coocurenţă cu o parte de propoziţie care este în relaţie cu un verb (la mod personal sau nepersonal). În general, este vorba despre subiect, complement direct, însă nu poate fi exclusă şi raportarea la o altă parte de propoziţie.

(49) *Să se folosească apă* ***pe post de benzină****!*
(50) *Bea* ***pe post de vin*** *o licoare ciudată.*

BDD-V886 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:37:12 UTC)

(51) *Alexăndrenii continuă să bea nitraţi* ***pe post de apă*** *de izvor.* (www.adevarul.ro, 20 nov. 2011)

2.6. Din exemplele date, reiese că opoziţionalul introdus prin ***pe post de*** apare, în general, în sintagme în care elementul regent face parte din clasa verbelor uzului, cum ar fi: *a întrebuinţa, a folosi, a utiliza, a (se) servi, a se sluji* etc.:

(52) *Într-adevăr, dacă ţi* ***s-a servit*** *Ballantines* ***pe post de whiskey*** *a fost o glumă proastă.* (www.arhiblog.ro, 27 nov. 2011)

(53) *Pătrunjelul este o plantă folosită în aproape toate bucătăriile. Mulţi îl* ***utilizează pe post de condiment****, fără a şti foarte bine beneficiile acestuia*. (www.ziare.com, 27 nov. 2011)

2.7. Putem întâlni, precum la elementul predicativ suplimentar sau la complementul obiectului, şi structuri derivate, în care sintagma cu ***pe post de*** (complement opoziţional) depinde de un nominal de provenienţă verbală, noua funcţie sintactică fiind cea de atribut substantival prepoziţional (Ac):

(54) *Folosirea apei* ***pe post de*** *combustibil a dat rezultate*.

(55) *Prima întrebuinţare pe care eu o găsesc mai mult decât practică şi benefică tenului meu este folosirea săpunului* ***pe post de*** *demachiant.* (charmy-bunny.blogspot.com, 27 nov. 2011)

3. Faptele de limbă prezentate au evidenţiat faptul că nu numai substantivul sau verbul se află sub semnul unei dinamici, ci şi prepoziţiile româneşti. Gramaticalizarea grupării ***pe post de*** nu este întâmplătoare şi nu face decât să confirme că avem de-a face nu cu simple prepoziţii ale calităţii, ci cu o adevărată clasă prepoziţională în plină dezvoltare, având trăsături care ne fac să le considerăm ca atare.

3.1. Chiar şi părţile de propoziţie însoţite de aceasta (PS, CPO, COP) cunosc o intensă dezvoltare, semn că limba vine în ajutorul vorbitorului şi corespunde nevoii de exprimare a acestuia. Exemplele aduse în discuţie în acest studiu nu fac decât să confirme că întrebuinţarea grupării analizate *pe post de* prepoziţie a calităţii nu este întâmplătoare, ci se înscrie în tendinţele de evoluţie semnalate şi cu alte ocazii.

BIBLIOGRAFIE

Bidu-Vrănceanu, Angela, Cristina Călăraşu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Mihaela Mancaş, Gabriela Pană Dindelegan, 2001, *Dicţionar de ştiinţe ale limbii*, Bucureşti, Editura Nemira. (DSL)

Cervoni, Jean, 1991, *La préposition. Étude sémantique et pragmatique*, Paris-Louvain-la-Neuve, Éditions Duculot.

Chappeau, Paul, Marie Savelli, 2001, „C'est bien comme ça ? Étude des constructions en *comme*", *Recherches sur le français parlé*, nr. 16, Aix-en-Provence, Publications de l'Université de Provence, p. 39-61.

Chircu, Adrian, 2010, „Construcţii complexe cu EPS şi construcţii derivate de la sintagme cu EPS", în Rodica Zafiu, Adina Dragomirescu, Alexandru Nicolae (eds.), *Limba română: Controverse, delimitări, noi ipoteze*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, p. 21-26.

Craşoveanu, D., 1974, *Din sintaxa propoziţiei şi a frazei. Complementele opoziţional, cumulativ şi de excepţie*, Timişoara, Tipografia Universităţii din Timişoara.

BDD-V886 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:37:12 UTC)

Craşoveanu, D., 1969, „Sînt circumstanţiale complementele opoziţional, cumulativ şi de excepţie, precum şi subordonatele corespunzătoare ?”, *Limba română*, XVIII, nr. 2, p. 147-155.
Diaconescu, Ion, 1960, „Complementul calităţii”, *Limba română*, IX, nr. 2, p. 14-18.
*** 1980, *Dicţionarul limbii române* (DLR), tomul VIII, partea a 4-a, Litera P (pogrijenie-presimţire), Bucureşti, Editura Academiei Republicii Socialiste România.
Draşoveanu, D. D., 1997, *Teze şi antiteze în sintaxa limbii române*, Cluj-Napoca, Editura Clusium.
Guţu-Romalo, Valeria (coord.), 2008, *Gramatica limbii române*, vol. II (Enunţul), tiraj nou, revizuit, Bucureşti, Editura Academiei Române. (GALR)
Iordan, Iorgu, 1943, *Limba romînă actuală. O gramatică a „greşelilor”*, Iaşi, Institutul de Arte Grafice „Alexandru A. Ţerek, Mîrzescu”.
Kupferman, Lucien, Eva Katz, Maria Asnès (éds.), *La préposition* (Actes du Colloque International PREP AN. La préposition française dans tous ses états, Tel-Aviv, 3-9 septembre 2000), în *Travaux de Linguistique*, Leuven, Éditions Duculot, nr. 42-43-44.
Mélis, Ludo, 2003, *La préposition en français*, Paris, Éditions Ophrys.
Moline, Estelle, 2005, „Nous venons ici comme témoins. À propos des emplois qualifiants de *comme*”, în: Maria Ţenchea, Adina Tihu (éds.), *Prépositions et conjonctions de subordination. Syntaxe et sémantique* (Actes du Colloque franco-roumain de linguistique, Timişoara, 29-31 mai 2001), Timişoara, Editura Excelsior Art, p. 159-174.
*** 2003, *Micul dicţionar academic* (MDA), vol. III, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic.
Neamţu, G. G., 2007, *Teoria şi practica analizei gramaticale. Distincţii şi… distincţii* (cu trei seturi de grile rezolvate şi comentate), ediţia a II-a, adăugită şi îmbunătăţită, Piteşti, Editura Paralela 45.
Pană Dindelegan, Gabriela, 2007a, „Din nou despre grupul prepoziţional (Gprep). Prepoziţiile «calităţii»”, în *Limba română azi* (Lucrările Conferinţei Naţionale de Filologie „Limba română azi”, Iaşi-Chişinău, 3-7 noiembrie 2006), Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, p. 213-222.
Pană Dindelegan, Gabriela, 2007b, „Grupul prepoziţional. Prepoziţiile calităţii”, în: Gabriela Alboiu, Andrei A. Avram, Larisa Avram, Daniela Isac (eds.), *Pitar Moş: A Building with a view. Papers in Honour of Alexandra Cornilescu*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, p. 537-546.
Pană Dindelegan, Gabriela, 2007c, „Sintaxă şi semantică. Poziţiile «predicative»”, în: Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Limba română. Stadiul actual al cercetării*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, p. 41-50.
Pană Dindelegan, Gabriela, 2009, „Morfosintaxă şi semantică: Pe marginea cazului simbolizat ca «X»”, în: Rodica Zafiu, Blanca Croitor, Ana-Maria Mihail (eds.), *Studii de gramatică. Omagiu Doamnei Profesoare Valeria Guţu-Romalo*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, p. 207-214.
Pană Dindelegan, Gabriela (coord.), 2010, *Gramatica de bază a limbii române*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic Gold. (GBLR)
Popuşoi, Carolina, 2002, *Structuri sintactice ale limbii române cu element predicativ suplimentar*, Bucureşti, Fundaţia Naţională pentru Ştiinţă şi Artă.
Scriban, August, 1939, *Dicţionaru limbii româneşti*, ediţiunea întîia, Iaşi, Institutu de arte grafice *Presa Bună*.
Secrieru, Mihaela, 2001, *Cumulul de funcţii sintactice în limba română* („elementul predicativ suplimentar”), Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”.
Tesnière, Lucien, 1959, *Éléments de syntaxe structurale*, Paris, Éditions C. Klincksieck.

SECONDARY PREDICATION OR OPPPOSITIONAL ADJUNCT? OBSERVATIONS ON THE GRAMMATICALIZATION OF A PHRASE **(*pe post de* ‘instead of’)**

(*Abstract*)

The paper aims to study the syntactic behaviour of the Romanian phrase ***pe post de*** ‘*in lieu of/instead of*’, which has become widely used in recent years.

The phrase ***pe post de*** was first used to introduce an oppositional adjunct and later an secondary predicate, belonging thus to the group of the so-called “qualifying prepositions”.

BDD-V886 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:37:12 UTC)

Although the study mainly focuses on synchronic Romanian, diachronic aspects are also investigated in order to facilitate a better understanding of the specific usage of this phrase.

BDD-V886 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:37:12 UTC)